

Na osnovu čl. 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

**PRAVILNIK
O UTVRĐIVANJU BAZE TROŠKOVA I JEDINIČNE
CIJENE NAKNADE ZA PRUŽANJE USLUGA U
ZRAČNOJ PLOVIDBI NA RUTI**

DIO PRVI - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom utvrđuju se odgovornosti učesnika i metodologija u procesu izrade baze troškova i utvrđivanja jedinične cijene naknade za pružanje usluga u zračnoj plovidbi na ruti u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine - FIR Sarajevo.
- (2) Ovim pravilnikom utvrđuje se primjena metode pune nadoknade troškova za obračun troškova u sistemu zračne plovidbe na ruti u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine - FIR Sarajevo s ciljem uspostavljanja baze rutnih (en route) troškova.
- (3) Ovaj pravilnik zasniva se na standardima i načelima za utvrđivanje baze troškova za rutne naknade i obračun jedinične cijene naknade u okviru zajedničkog sistema rutnih naknada EROCONTROL-a.

Član 2.

(Primjena i nadležnosti)

- (1) Za primjenu ovog pravilnika odgovorni su:
 - a) Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA);
 - b) Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHANSA);
 - c) pružatelj usluga u zračnoj plovidbi iz druge države, ukoliko pruža usluge u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine u skladu sa članom 5. stav (5) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18).
- (2) BHDCA je nadležna za konsolidiranje podataka svih subjekata uključenih u bazu rutnih (en route) troškova Bosne i Hercegovine i utvrđivanje jedinične cijene rutne (en route) naknade.
- (3) BHANSA je dužna blagovremeno dostaviti BHDCA prijedloge preliminarne i konačne baze rutnih (en route) troškova kao i stvarnih rutnih (en route) troškova za prethodnu godinu.
- (4) BHDCA je dužna sa odredbama i sadržajem ovog pravilnika upoznati pružatelja usluga iz stava (1) tačka c) ovog člana.
- (5) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog BHDCA, donosi odluku o utvrđivanju planskih iznosa prihoda po osnovu pružanja usluga u zračnoj plovidbi (rutne naknade) u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine za svaku tekuću godinu.

Član 3.

(Pojmovi i skraćenice)

- (1) Za potrebe ovog pravilnika primjenjuju se definicije i pojmovi iz člana 2. Pravilnika o uspostavljanju okvira za stvaranje Jedinstvenog evropskog neba ("Službeni glasnik BiH", broj 40/20) i definicije iz člana 2. i Aneksa I Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje

zračnim prometom ("Službeni glasnik BiH", br. 10/23 i 78/23).

- (2) Nezavisno od stava (1) ovog člana, za potrebe ovog pravilnika primjenjuju se sljedeće definicije:

- a) **zona naplate rutnih (en route) naknada** (en route charging zone) je obim zračnog prostora u kojem se pružaju usluge u zračnoj plovidbi na ruti i za koji se utvrđuje jedinstvena baza troškova i jedinstvena jedinična cijena rutne (en route) naknade, a koji se proteže do gornjeg zračnog prostora, uključujući i taj prostor;
- b) **baza rutnih (en route) troškova** (en route cost base) je utvrđeni planski iznos rutnih (en route) troškova za određeni vremenski period;
- c) **jedinična cijena naknade** (unit rate of charge) je cijena naknade za pružanje jedne jedinice usluge u zračnoj plovidbi na ruti u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine;
- d) **rutna (en route) naknada** (en route charge) je naknada za usluge u zračnoj plovidbi na ruti u zračnom prostoru koju plaća operator zrakoplova za svaki let zrakoplova koji ulazi u zonu naplate rutnih (en route) naknada Bosne i Hercegovine;
- e) **plan naplate naknada za usluge u zračnoj plovidbi** (charging scheme for air navigation services) je plan koji je izrađen tako da se osigura transparentnost i konsultacije o tome kako se obračunavaju troškovi pružanja usluga u zračnoj plovidbi i raspodjela troškova između različitih usluga;
- f) **korisnik usluga u zračnoj plovidbi** (user of air navigation services) je operator zrakoplova u vrijeme kada se izvodi let ili, ako identitet operatora zrakoplova nije poznat, vlasnik zrakoplova, ukoliko on ne dokaže da je u to vrijeme neko drugo lice bilo operator zrakoplova;
- g) **predstavnik korisnika zračnog prostora** (airspace users' representative) je svako pravno lice ili drugi subjekt koji zastupa interese jedne ili više kategorija korisnika usluga u zračnoj plovidbi;
- h) **puna nadoknada troškova** (Full Cost Recovery) je metoda nadoknade ukupnih rutnih (en route) troškova za određeni vremenski period;
- i) **stvarni trošak** (actual cost) je trošak koji je nastao u kalendarskoj godini za pružanje usluga u zračnoj plovidbi koje su predmet ovjerenih finansijskih izvještaja ili, u nedostatku takvih ovjerenih finansijskih izvještaja, koje su predmet završne revizije;
- j) **izjava o rutnim (en route) troškovima** (statement on en route charges) je iskaz o stvarnim rutnim (en route) troškovima za određeni vremenski period;
- k) **VFR let** (visual flight rules - VFR flight) je let koji se izvodi prema pravilima za vizuelno letenje;
- l) **IFR let** (instrument flight rules - IFR flight) je let koji se izvodi prema pravilima za instrumentalno letenje;
- m) **AIP** (Aeronautical Information Publication - AIP) je Zbornik zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine;
- n) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA) je državni nadzorni organ - **NSA** (National Supervisory Authority - NSA);

- o) **Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine - BHANSA** (Bosnia and Herzegovina Air Navigation Services Agency - BHANSA) je pružatelj usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine;
- p) **EUROCONTROL** (European Organisation for the Safety of Air Navigation) je Evropska organizacija za sigurnost zračne plovidbe;
- r) **Međunarodna Konvencija "EUROCONTROL"** (EUROCONTROL International Convention relating to Co-operation for the Safety of Air Navigation) je Međunarodna Konvencija o saradnji na sigurnosti zračne plovidbe "EUROCONTROL" od 13. decembra 1960. godine sa svim izmjenama i Protokola od 8. oktobra 2002. godine o pristupanju Evropske zajednice "EUROCONTROL-u." ("Službeni glasnik BiH" - Međunarodni ugovori, broj 18/2003);
- s) **Država ugovornica** (Contracting States) je ugovorna stranka Međunarodne Konvencije EUROCONTROL;
- t) **CRCO** (EUROCONTROL's Central Route Charges Office) je Centralni ured za rutne naknade EUROCONTROL-a koji vrši naplatu naknada od korisnika zračnog prostora u ime država ugovornica Međunarodne konvencije o saradnji na sigurnosti zračne plovidbe "EUROCONTROL" i distribuirati rutne naknade predmetnim državama ugovornicama;
- u) **Prošireni komitet za rutne naknade EUROCONTROL-a** (EUROCONTROL's Enlarged Committee for Route Charges) je tijelo koje se sastoji od predstavnika država ugovornica Međunarodne konvencije o saradnji na sigurnosti zračne plovidbe "EUROCONTROL" koje nadzire operativne aktivnosti naplate usluga u zračnoj plovidbi na ruti;
- v) **Stalna komisija EUROCONTROL-a** (Permanent Commission - CN) je tijelo koje se sastoji od predstavnika država ugovornica najvišeg nivoa i zaduženo je formuliranje opšte politike EUROCONTROL-a i donošenje odluka najvišeg nivoa. Za potrebe Međunarodne Konvencije EUROCONTROL, odredbe koje se odnose na rutne naknade, od 12. februara 1981. godine, Stalna komisija se naziva "**Proširena komisija**" (Enlarged Commission).

DIO DRUGI - TROŠKOVI PRUŽANJA USLUGA U ZRAČNOJ PLOVIDBI NA RUTI

Član 4.

(Zona naplate rutnih (en route) naknada)

- (1) U skladu sa članom 19. Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18) uspostavljena je Oblast informiranja u letu - FIR Sarajevo.
- (2) FIR Sarajevo iz stava (1) ovog člana je zračni prostor Bosne i Hercegovine u kojem se pružaju usluge u zračnoj plovidbi i koji čini zonu naplate rutnih (en route) naknada Bosne i Hercegovine.

Član 5.

(Plan naplate rutnih (en route) naknada)

- (1) Bosna i Hercegovina primjenjuje odredbe o zajedničkom sistemu rutnih (en route) naknada utvrđene Međunarodnom konvencijom o saradnji na sigurnosti zračne plovidbe "EUROCONTROL" ("Službeni glasnik BiH", broj 18/03) prilikom izrade plana naplate rutnih (en route) naknada.

- (2) Plan naplate rutnih (en route) naknada odražava, direktno ili indirektno, troškove nastale u pružanju usluga u zračnoj plovidbi na ruti u zoni naplate rutnih (en route) naknada Bosne i Hercegovine.
- (3) Troškovi pružanja usluga zračne plovidbe na ruti finansiraju se iz rutnih (en route) naknada koje plaćaju korisnici usluga u zračnoj plovidbi.

Član 6.

(Troškovi usluga u zračnoj plovidbi)

- (1) Pružatelji usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) utvrđuju troškove nastale prilikom pružanja usluga u zračnoj plovidbi koji se odnose na opremu i usluge koje se pružaju i provedeni su prema ICAO Regionalnom planu za zračnu plovidbu, Evropska regija (ICAO Region Air Navigation Plan, European Region) u zoni naplate rutnih (en route) naknada.
- (2) Troškovi iz stava (1) ovog člana uključuju administrativne troškove, obuke, izrade studija, testove i ispitivanja, kao i istraživanje i razvoj u vezi sa uslugama u zračnoj plovidbi.
- (3) Troškovi pružanja usluga zrakoplovne meteorologije ne iskazuju se posebno nego su integralna komponenta Tabele izvještavanja 1 iz Aneksa ovog pravilnika koja detaljno opisuje troškove po uslugama u zračnoj plovidbi.
- (4) Troškovi usluga u zračnoj plovidbi obuhvataju troškove BHDCA koji se odnose na izvršavanje regulatornih i nadzornih poslova, troškove angažiranja kvalificiranih subjekata kako je navedeno u članu 3. Pravilnika o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinistvenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23).
- (5) Troškovi usluga u zračnoj plovidbi mogu obuhvatati i troškove nastale na osnovu međunarodnih sporazuma u kojem je jedna od ugovornih strana Bosna i Hercegovina.
- (6) Trošak doprinosa/članarine EUROCONTROL-u u prijedlog svoje baze rutnih (en route) troškova uključuje BHANSA.

DIO TREĆI - METODOLOGIJA ZA IZRADU BAZE RUTNIH (EN ROUTE) TROŠKOVA I UTVRĐIVANJA JEDINIČNE CIJENE NAKNADE

Član 7.

(Planiranje rutnih (en route) troškova)

- (1) Planiranje i izrada baze rutnih (en route) troškova u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine vrši se u tekućoj godini za period od pet godina (n+4) sa naglaskom na plan za narednu godinu (n).
- (2) Planiranje rutnih (en route) troškova vrši se izradom pojedinačnih baza rutnih (en route) troškova za svaki pojedinačni subjekt iz člana 2. stav (1) ovog pravilnika.
- (3) Planiranje rutnih (en route) troškova na nivou Bosne i Hercegovine vrši se konsolidacijom podataka i izradom jedinstvene baze rutnih (en route) troškova Bosne i Hercegovine za čiju izradu i dostavljanje u CRCO je nadležna BHDCA.
- (4) Dostavljanje baze rutnih troškova u CRCO vrši se putem Tabele izvještavanja, koje su navedene u Aneksu ovog pravilnika, a u skladu sa pisanom instrukcijom koju dostavlja CRCO.
- (5) Tabele izvještavanja sadrže podatke o troškovima za godinu u kojoj se vrši planiranje (n-1) i prethodne godine, kao i godinu za koju se utvrđuje jedinična cijena (n) i naredne godine do n+4.
- (6) Za godinu (n-1) i prethodne godine unose se stvarni troškovi u Tabele izvještavanja, a za godinu n i naredne godine do n+4 unose se planski troškovi.

- (7) Stvarni troškovi se utvrđuju na osnovu potvrđenih (završnih) računa. Planski troškovi u bazi rutnih (en route) troškova se utvrđuju u skladu sa programom rada za narednu godinu i srednjoročnim poslovnim planom subjekata iz člana 2. stav (1) ovog pravilnika.
- (8) Troškovi u Tabelama izvještavanja izražavaju se u konvertibilnim markama - BAM, a Jedinična cijena naknade se preračunava u eure - EUR po valutnom kursu koji dostavlja CRCO.
- (9) Pružateljima usluga iz člana 2. stav (1) tačka c) preračunavanje troškova vrši se po valutnom kursu koji dostavlja CRCO.

Član 8.

(Rokovi za izradu i objavu baze rutnih (en route) troškova)

- (1) Pružatelji usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika dužni su najkasnije do 20. maja tekuće godine izraditi i dostaviti BHDCA prijedlog svojih stvarnih troškova za prethodnu godinu i preliminarnih baza rutnih (en route) troškova za narednu godinu, u skladu sa Aneksom ovog pravilnika.
- (2) Nakon zaprimanja prijedloga preliminarnih baza rutnih (en route) troškova iz stava (1) ovog člana, BHDCA objedinjuje dostavljene baze rutnih (en route) troškova i na osnovu istih utvrđuje prijedlog preliminarne konsolidirane baze rutnih (en route) troškova i prijedlog preliminarne jedinstvene jedinične cijene naknade Bosne i Hercegovine za narednu godinu, u skladu sa Aneksom ovog pravilnika.
- (3) BHDCA je dužna konsolidiranu bazu rutnih (en route) troškova iz stava (2) ovog člana objaviti na ETNA portalu, platformi kojom upravlja CRCO, najkasnije do 1. juna tekuće godine.
- (4) Pružatelji usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika dužni su najkasnije do 20. oktobra tekuće godine izraditi i dostaviti BHDCA prijedlog svojih konačnih baza rutnih (en route) troškova za narednu godinu, u skladu sa Aneksom ovog pravilnika.
- (5) BHDCA je dužna konsolidirati podatke, te konačnu bazu rutnih (en route) troškova za narednu godinu objaviti na ETNA portalu, platformi kojom upravlja CRCO, najkasnije do 1. novembra tekuće godine.
- (6) Nakon zaprimanja prijedloga preliminarnih i/ili konačnih baza rutnih (en route) troškova, BHDCA vrši obradu i analizu podataka radi utvrđivanja usklađenosti baze rutnih (en route) troškova sa zahtjevima ovog pravilnika. Ako se analizom utvrdi da pojedini troškovi nisu transparentni ili odgovarajuće obrazloženi, BHDCA obavještava pružatelja usluga u zračnoj plovidbi iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika, na kojeg se to odnosi, da u najkraćem roku dostavi tražene dokaze i dodatna obrazloženja.
- (7) Pružatelj usluga iz člana 2. stav (1) tačka c) dužan je, prije dostavljanja svoje preliminarne i konačne baze rutnih (en route) troškova, usaglasiti ih sa BHANSA.
- (8) Ukoliko pružatelji usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ne dostave prijedlog svoje preliminarne baze rutnih (en route) troškova u skladu s rokovima iz st. (1) i (4) ovog člana, BHDCA može, uz prethodne konsultacije sa CRCO, kao mjerodavnu uzeti usvojenu konačnu bazu troškova iz prethodne godine, uvećanu za stopu inflacije, i istu dostaviti u CRCO.

Član 9.

(Transparentnost baze rutnih (en route) troškova)

- (1) Ne dovodeći u pitanje član 16. Pravilnika o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinstvenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23), BHDCA i

BHANSA organiziraju razmjenu informacija o bazi rutnih (en route) troškova, planiranim investicijama i očekivanim prometom sa predstavnicima korisnika zračnog prostora, ako oni to zahtijevaju.

- (2) Troškove utvrđene u skladu sa članom 6. ovog pravilnika, BHDCA i BHANSA u bazu rutnih (en route) troškova na transparentan način stavljaju na uvid predstavnicima korisnika zračnog prostora i EUROCONTROL-u najmanje dva puta godišnje.
- (3) Podaci iz stava (2) ovog člana zasnivaju se na Tabelama izvještavanja i dodatnim informacijama iz Aneksa ovog pravilnika.

Član 10.

(Planiranje i raspodjela rutnih (en route) troškova po uslugama)

- (1) Procijenjeni i stvarni troškovi uključuju troškove koji su povezani sa uslugama, opremom i aktivnostima iz člana 6. ovog pravilnika i koji su utvrđeni u skladu sa zahtjevima finansijskog poslovanja iz člana 11. Pravilnika o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinstvenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23).
- (2) BHDCA u saradnji sa BHANSA uspostavlja odgovarajuću projekciju planova poslovanja u svrhu obračunavanja jedinične cijene naknade za godinu n, pri čemu se troškovi za godinu n utvrđuju na osnovu stvarnih troškova u posljednjoj završenoj finansijskoj godini (godina n - 2) koja je ažurirana prema dostupnim informacijama, posebno budžetskim prognozama koje se odnose na godine n - 1 i n.
- (3) Procijenjeni i stvarni troškovi određuju se u konvertibilnim markama - BAM.
- (4) Procijenjeni i stvarni troškovi raščlanjuju se na troškove osoblja, ostale operativne troškove, troškove amortizacije, troškove kapitalnih ulaganja i posebne stavke, uključujući nepovratne poreze i plaćene carine, kao i sve ostale troškove s tim u vezi.
- (5) Troškovi osoblja uključuju bruto zarade, naknade za prekovremeni rad, doprinose na teret poslodavca na ime zdravstvenog osiguranja i osiguranja za nezaposlenost, kao i troškove penzionog fonda i druge pogodnosti.
- (6) Ostali operativni troškovi obuhvataju troškove nastale u vezi sa nabavkom roba i usluga koje se koriste za pružanje usluga u zračnoj plovidbi, uključujući troškove nabavljenih usluga kao što su usluge komunikacije, troškove angažiranja vanjskog osoblja, kao što su konsultanti, troškove materijala, energenata, komunalne troškove, troškove iznajmljivanja zgrada, opreme i uređaja, troškove održavanja, osiguranja i putne troškove.
- (7) Kada pružatelj usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) kupuje druge usluge u zračnoj plovidbi na ruti, u tom slučaju je dužan u stavku "ostali operativni troškovi" uključiti stvarne troškove tih usluga.
- (8) Troškovi amortizacije odnose se na ukupna osnovna sredstva koja se koriste za potrebe pružanja usluga u zračnoj plovidbi.
- (9) Osnovna sredstva se amortizuju u skladu sa njihovim očekivanim vijekom trajanja, primjenjujući linearnu metodu amortizacije na osnovu nabavne cijene osnovnih sredstava koja se amortizuju.
- (10) Trošak kapitala jednak je proizvodu:
 - a) zbira prosječne neto knjigovodstvene vrijednosti osnovnih sredstava koje koristi pružatelj usluga u zračnoj plovidbi iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika, koja se koriste u poslovanju ili su u pripremi, i prosječne neto sadašnje vrijednosti obrtnih sredstava koja su potrebna za pružanje usluga u zračnoj plovidbi; i

- b) ponderisanog prosjeka kamatne stope na dugove i prihod od kapitala.
- (11) Vanredne stavke su jednokratni troškovi u vezi sa pružanjem usluga u zračnoj plovidbi koji su nastali tokom godine.
- (12) Za potrebe stava (10) tačka b) ovog člana, ponderacijski faktor je zasnovan na proporciji finansiranja kroz dug ili iz vlastitog kapitala. Kamatna stopa na dug jednaka je prosječnoj kamatnoj stopi na dug pružatelja usluga u zračnoj plovidbi. Kod utvrđivanja prihoda od kapitala, uzima se u obzir finansijski rizik pružatelja usluga u zračnoj plovidbi iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika, uzimajući kao orijentir kamatnu stopu na državne obveznice.
- (13) Ako osnovna sredstva nisu u vlasništvu pružatelja usluga u zračnoj plovidbi iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika, ali su uključena u obračun troškova kapitala, BHDCA obezbjeđuje da se troškovi tih osnovnih sredstva ne nadoknađuju dva puta.
- (14) Troškovi usluga u zračnoj plovidbi obuhvataju sljedeće:
- troškove upravljanja zračnim prometom (ATM) koji se dijele na troškove:
 - usluga u zračnom prometu (ATS),
 - upravljanja protokom zračnog prometa (ATFM),
 - upravljanja zračnim prostorom (ASM);
 - troškove komunikacije koji se odnose na troškove zrakoplovne fiksne i mobilne usluge za omogućavanje komunikacije zemlja-zemlja, zrak-zemlja i zrak-zrak za potrebe ATC;
 - troškove navigacije koji se odnose na troškove opreme i usluga koje zrakoplovima pružaju informacije o pozicioniranju i vremenu;
 - troškove nadzora koji se odnose na troškove opreme i usluga koji se koriste za određivanje odgovarajućih pozicija zrakoplova kako bi se omogućilo sigurno razdvajanje;
 - troškove potrage i spašavanja (SAR) koji se odnose na troškove usluge potrage i spašavanja koje civilnom zrakoplovstvu pruža Spasilačko-koordinacijski centar BiH (RCC);
 - troškovi zrakoplovnog informiranja su troškovi za usluge uspostavljene unutar utvrđenog područja odgovornosti za pružanje zrakoplovnih informacija i podataka neophodnih za sigurnost, regularnost i efikasnost zračne plovidbe;
 - troškove zrakoplovne meteorologije koji su nastali pružanjem meteoroloških usluga u zračnoj plovidbi.
- (15) Troškovi BHDCA utvrđuju se u skladu sa članom 6. stav (4) ovog pravilnika.
- (16) Troškovi nastali na osnovu međunarodnih sporazuma utvrđuju se u skladu sa članom 6. stav (5) ovog pravilnika.
- (17) Troškovi doprinosa/članarine EUROCONTROL-u utvrđuju se u skladu sa članom 6. stav (6) ovog pravilnika.

Član 11.

(Utvrđivanje jedinične cijene naknade)

- Utvrđena baza rutnih (en route) troškova predstavlja osnovu za utvrđivanje visine jedinične cijene naknade.
- BHDCA osigurava da se jedinična cijena naknade utvrdi unaprijed za svaku godinu u periodu koji nije duži od pet godina za zonu naplate rutnih (en route) naknada FIR Sarajevo.
- Jedinična cijena naknade obračunava se tako da se predviđeni troškovi usluga u zračnoj plovidbi na ruti podijele sa predviđenim brojem naplativih jedinica usluga na ruti za godinu n. Predviđeni troškovi uključuju i

- finansijski rezultat koji proizilazi iz viška ili manjka ostvarenih prihoda iz prethodnih godina.
- (4) BHDCA, u saradnji sa pružateljima usluga zračne plovidbe, osigurava da se predviđeni rutni (en route) troškovi i svi aspekti detaljnog godišnjeg finansijskog plana za petogodišnji period detaljno obrazlože na zajedničkim sastancima Proširenog komiteta za rutne naknade EUROCONTROL i organizacija korisnika zračnog prostora (Međunarodna asocijacija za zračni prijevoz - IATA, Međunarodna asocijacija zračnih prijevoznika - IACA i Evropska asocijacija avio-prijevoznika sa niskim cijenama - ELFAA).
- (5) Odluku o jediničnoj cijeni naknade za sve države članice EUROCONTROL-a, kao i odluku o kamatnoj stopi na zakašnjenja plaćanja rutnih (en route) naknada na prijedlog Proširenog komiteta za rutne naknade utvrđuje Proširena komisija EUROCONTROL-a.
- (6) Odluke Proširene komisije EUROCONTROL-a iz stava (5) ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku BiH" i u Zborniku zrakoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (AIP).

Član 12.

(Metoda pune nadoknade troškova)

- Za obračunavanje jedinične cijene naknade za pružanje usluga u zračnoj plovidbi na ruti u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine primjenjuje se metoda pune nadoknade troškova (Full Cost Recovery).
- Primjenom metode pune nadoknade troškova, rutne (en route) naknade za godinu n obračunavaju se na osnovu procijenjenih troškova i prognoze broja naplativih jedinica usluga u zračnoj plovidbi na ruti za tu godinu.
- Primjenom metode nadoknade pokrivenosti troškova osigurava se da se sva odstupanja u odnosu na predviđene troškove uvrste u obračun za naredni period kako bi se ispoštovalo načelo pune nadoknade troškova.
- Primjenom metode pune nadoknade troškova prilikom obračuna rutnih (en route) troškova za naredne godine, troškovi se umanjuju za ostvareni višak ili povećavaju za ostvareni manjak prihoda iz prethodnih godina.
- Iznosi prenijeti u predmetnu godinu se konvertuju u eure po kursu koji se primjenjuje na ostale troškove za tu godinu.

Član 13.

(Mehanizam prilagođavanja)

- U slučaju neočekivanih većih promjena broja naplativih jedinica usluga ili rutnih (en route) troškova u zračnoj plovidbi na ruti za zonu naplate rutnih (en route) naknada, jedinična cijena se može mijenjati tokom godine, primjenom mehanizma prilagođavanja.
- Prilagođavanje baze rutnih (en route) troškova vrši se istom procedurom propisanom članom 8. ovog pravilnika za izradu preliminarne, odnosno, konačne baze rutnih (en route) troškova.
- Mehanizam prilagođavanja se primjenjuje kako bi se osigurao konačan povrat samo stvarnih troškova pruženih usluga.

Član 14.

(Doznačavanje rutnih (en route) naknada korisnicima)

- Doznačavanje rutnih (en route) naknada vrši se na osnovu pisane instrukcije koju BHDCA dostavlja u CRCO uz prethodno provedene konsultacije sa pružateljima usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika.
- Doznačavanje rutnih (en route) naknada korisnicima vrši CRCO na račun Centralne banke Bosne i Hercegovine za BHDCA i na račun komercijalne banke za BHANSA i

pružatelja usluga iz člana 2. stav (1) tačka c) ovog pravilnika.

Član 15.

(Računovodstvo)

U skladu sa ovim pravilnikom, BHDCA i BHANSA dužne su voditi računovodstvo troškova po unaprijed definiranim troškovnim centrima, kako je navedeno u Tabelama izvještavanja iz Aneksa ovog pravilnika, te raspodijeliti troškove koji nastaju prilikom pružanja usluga u zračnoj plovidbi na ruti u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine u cilju što transparentnijeg trošenja rutnih (en route) novčanih sredstava i jednostavnijeg utvrđivanja stvarnih troškova.

Član 16.

(Izjava o rutnim (en route) troškovima)

- (1) U cilju osiguranja provođenja pune nadoknade troškova iz člana 12. ovog pravilnika, pružatelji usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika dužni su u tekućoj godini utvrditi nivo stvarnih troškova za prethodnu godinu, te sačiniti i BHDCA dostaviti Izjavu o rutnim (en route) troškovima u prethodnoj godini, najkasnije do 20. maja tekuće godine.
- (2) Izjava iz stava (1) ovog člana obuhvata podatke dobijene nakon okončanja izrade završnog računa prihoda i rashoda za prethodnu godinu, kao i popisa stalnih sredstava zaključno sa 31. decembrom prethodne godine.

Član 17.

(Finansijski rezultat)

- (1) Po okončanju izrade Izjave iz člana 16. ovog pravilnika, BHDCA utvrđuje pojedinačne, a potom i ukupan finansijski rezultat Bosne i Hercegovine u skladu sa zahtjevima ovog pravilnika.
- (2) Finansijski rezultat iz stava (1) ovog člana zasniva se na odnosu između utvrđenog nivoa stvarnih troškova u prethodnoj godini i ukupnog ostvarenog prihoda za isti period.
- (3) U skladu sa članom 16. ovog pravilnika, povrat manjka ili viška naplate rutnih (en route) naknada, koji je rezultat razlike između prihoda i troškova, se prenosi i uključuje u bazu rutnih (en route) troškova za godinu n.
- (4) Svaki od pružatelja usluga iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika, kao nositelji troškova, samostalno snose efekte svog finansijskog rezultata.
- (5) Ukoliko postoji potreba da se iskoristi fleksibilnost prijenosa povrata manjka ili viška naplate rutnih (en route) naknada na duži period od n, BHDCA, u saradnji sa BHANSA, o tome obavještava Prošireni komitet za rutne

naknade u pisanoj formi i sa odgovarajućim obrazloženjima.

- (6) Iznosi preneseni u predmetnu godinu se konvertuju u eure po kursu koji se primjenjuje na ostale troškove za tu godinu.

Član 18.

(Inspekcijski i stručni nadzor)

S ciljem osiguranja primjene ovog pravilnika, BHDCA provodi stručni i inspekcijski nadzor nad BHANSA u skladu sa odredbama Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 93/09, 41/13 i 53/16), Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17), Pravilnika o nadzoru u civilnom zrakoplovstvu ("Službeni glasnik BiH", br. 22/16, 55/18, 5/19, 49/22 i 10/23), Pravilnika o utvrđivanju opštih i posebnih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom, usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom ("Službeni glasnik BiH" br. 10/23 i 78/23) i Pravilnika o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u Jedinstvenom evropskom nebu ("Službeni glasnik BiH", broj 84/23), te drugim primjenjivim propisima Bosne i Hercegovine.

DIO ČETVRTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19.

(Aneks)

Aneks čini sastavni dio ovog pravilnika.

Član 20.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaju da važe:

- a) Pravilnik o načinu utvrđivanja i finansiranja troškova pružanja usluga rutne zračne plovidbe u zračnom prostoru Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 86/11); i
- b) Pravilnik o određivanju zajedničke šeme naknada za navigacijske usluge zračnog prometa ("Službeni glasnik BiH", broj 79/10).

Član 21.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-898-4/25
23. oktobra 2025. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Zorislav Ivanović, s. r.

Troškovi i osnovna sredstva u '000 000 nacionalnoj valuti – Jedinica usluga u '000 000*(1) Stvarna inflacija – prognozirana inflacija koja se koristi za utvrđivanje predviđenih troškova**(2) Indeks cijena - osnovica 100 u n-4**(3) Stvarni – Predviđeni troškovi u stvarnim vrijednostima – po n-4 cijenama**(4) Stvarni troškovi nakon odbitka troškova za VFR letove – Predviđeni troškovi nakon odbitka troškova za VFR letove***Član 2.****(Dodatne informacije uz Tabelu 1)**

Uz Tabelu 1, BHDCA i pružatelji usluga u zračnoj plovidbi iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika dostavljaju najmanje sljedeće informacije:

- a) opis metodologije koja je korištena za raspodjelu troškova opreme ili usluga između različitih usluga u zračnoj plovidbi na osnovu liste opreme i usluga navedenih u ICAO Regionalnom planu za zračnu plovidbu, Evropska regija (ICAO Regional Air Navigation Plan, European Region) (Doc. 7754, važeća verzija), kao i opis metodologije koja je korištena za raspodjelu tih troškova između različitih zona naplate naknada, ako je primjenjivo;
- b) opis troškova koji nastaju za Bosnu i Hercegovinu (ostali državni troškovi);
- c) opis i objašnjenje metode koja je usvojena za obračun troškova amortizacije: historijski troškovi ili sadašnji troškovi. Ako se koristi obračun na osnovu sadašnjih troškova, dostavljaju se uporedni podaci o historijskim troškovima;
- d) pravdanje troška kapitala, uključujući komponente osnovnih sredstava, moguća prilagođavanja ukupne imovine i povrata na kapital;
- e) definiranje kriterija koji se koriste za raspodjelu troškova između terminalnih i usluga na ruti;
- f) raspodjela meteoroloških troškova na direktne troškove i „osnovne MET troškove”, koji se definiraju kao troškovi prateće meteorološke opreme i usluga koji takođe služe i za meteorološke potrebe uopšteno. To uključuje opšte analize i prognozu, meteorološki radar i satelitsko osmatranje, mreže za osmatranje površine i gornjeg zračnog prostora, meteorološke sisteme za komunikaciju, centre za obradu podataka i prateća osnovna istraživanja, obuku i upravljanje;
- g) opis metodologije koja se koristi za raspodjelu ukupnih MET troškova i osnovnih MET troškova za potrebe civilnog zrakoplovstva i između zona naplate rutnih (en route) naknada;
- h) opis i objašnjenje razlika između planiranih i stvarnih iznosa za godinu $n - 2$;
- i) opis i objašnjenje razlika petogodišnjih planiranih troškova za godine $n-1$ do $n+4$ na osnovu poslovnog plana.

Član 3.**(Tabela izvještavanja 2)**

- (1) BHDCA i pružatelji usluga u zračnoj plovidbi popunjavaju Tabelu izvještavanja 2 (u daljem tekstu: Tabela 2) za svaku zonu naplate rutnih (en route) naknada u njihovoj nadležnosti.
- (2) BHDCA dostavlja konsolidiranu Tabelu 2 za svaku zonu naplate rutnih (en route) naknada u njenoj nadležnosti.

5. Jedinичne cijene (Ukupni troškovi nakon odbitka troškova za VFR letove/Ukupno jedinica usluga – u nacionalnoj valuti)

5.1 Ukupni troškovi 3.2/Jedinica usluga 2.1									
5.2 ANSP komponenta jedinичne cijene									
5.3 BH međuzbir komponenta jedinичne cijene									
5.4 NSA – Državna komponenta jedinичne cijene %n/n-1									

Troškovi i osnovna sredstva u '000 000 nacionalnoj valuti – Jedinica usluga u '000 000

(1) Predviđeni troškovi korišteni za obračun jedinичne cijene za (n-4) do (n-2) – Prognoze od godine n-1 su prikazani u Tabeli 1.

(2) Podaci o troškovima prikazani su u Tabeli 1.

(3) Predviđeni saldo za godinu n.

**Član 4.
(Dodatne informacije uz Tabelu 2)**

Uz Tabelu 2, BHDCA i pružatelji usluga u zračnoj plovidbi iz člana 2. stav (1) tač. b) i c) ovog pravilnika dostavljaju najmanje sljedeće informacije:

- opis i obrazloženje za uspostavljanje različitih zona naplate rutnih (en route) naknada, ako je primjenjivo;
- opis i objašnjenje obračunavanja prognoziranih naplativih jedinичnih usluga;
- opis pravila za izuzeća i opis finansijskih sredstava za pokrivanje povezanih troškova;
- opis prihoda iz drugih izvora kada oni postoje;
- opis i objašnjenje podsticaja primijenjenih na pružatelje usluga zračne plovidbe i, posebno, modaliteta koji se primjenjuju na uspostavljanje regulatornih uvjeta na nivou jedinичne cijene naknade;
- opis i objašnjenje ciljeva u smislu radnog učinka i modaliteta uzetog u obzir prilikom uspostavljanja maksimalnih jedinичnih cijena naknade;
- opis planova pružatelja usluga zračne plovidbe kako bi zadovoljili projektiranu potražnju i ciljeve učinka;
- opis i objašnjenje podsticaja primijenjenih na korisnike usluga koje se pružaju na ruti, ako je primjenjivo;
- opis i objašnjenje metodologije korištene u pogledu povrata bilansa koji proizilazi iz uvećanog ili umanjenog povrata u prethodnim godinama.